و فلک البروجک قطبلری قطب عالمه مغایر و محوری محورینه مغایردر ✽ اول سببدن منطقه‌سی یعنی میاننده
دائرهٔ عظیمه‌سی فلک اعظم منطقه‌سیله تقاطع ایدر ✽ نتکم محوری محورینی قطع ایتدیکی کبی شکل سابقده ظاهردر
ذیرا بوی بویجه ایکی خلقهٔ عظیمه وضع ایتسک که محورلری و قطبلری مغایر اوله البته بویی بویه تقاطع
ایتمک مقرردر ✽ بعده اکوچ فلک زحلک دخی حرکتی یومیه‌سی فلک اعظمله شرقدن غربه‌در ✽ اما فلکک
حرکت طبیعیه‌سی غربدن شرقه‌در هر بر کونده بر کیجه‌ده ایکی دقیقه و اوتوز بش ثالثه عکسا حرکت ایدر
بعده مشتری فلک حاملی ایله حرکت ایدر حرکت غربیه‌سی درت دقیقه اللی طقوز ثانیه اون التی ثالثه‌در
حامل مریخک حرکت غربیه‌سی اوتوز بر دقیقه دیکرمی ایکی ثانیه و قرق ثالثه‌در ✽ شمسک حرکت غربیه‌سی
هر کونده و کیجه‌ده اللی طقوز دقیقه سکز ثانیه یکرمی ثالثه‌در کذلک منطقه سکز اجزاسنده زهره‌نک
حاملی ایله حرکت غربیه‌سی اللی طقوز دقیقه سکز ثانیه یکرمی ثالثه‌در ✽ عطاردک بر درجه اللی سکز دقیقه
اون التی ثانیه قرق ثالثه‌در ✽ قمرک یکرمی درت درجه ایکی دقیقه اللی اوج ثانیه یکرمی ایکی ثالثه‌در
یعنی ذکر اولنان سیاره سبع هر کون فلک اعظمک منزلی ایله شرقدن غربه دور ایکن کندو حرکت
طبیعیه‌لریله غربدن شرقه بر کون بر کیجه‌ده بو قدر حرکت ایدرلر بونلارک عکسنه حرکتلری ایله بو درج ثابته‌یه
وصوللری معلوم اولور ✽ پس کشش بر سنه‌ده اون ایکی برجی حرکت طبیعیه‌سیله سیر ایدر ✽ و هر بر برجی
بر آیده قطع ایدر ✽ اما قمر جمیع بروجی بر آیده سیر ایدوب هر بر برجی ایکی بچوق کونه قریب قطع ایدر ✽ عطارد
اوچ آیه یاقین کونده زهره کذا ایکی کونده ✽ مریخ ایکی ییل بر آیده ✽ مشتری اون ایکی ییلده ✽ زحل اوتوز ییلده
قطع ایدر **الله تعالی اعلم** بعده حرکات طبیعیه سببیله کاه اولور قمر مخالف واقع اولور ✽ دخی بودر که
جسم قمر نفسنده جسم مظلمدر لونی سواده مائلدر ✽ اما صیقل آینه کبیدر ✽ نور شمسله مستنیر اولور لکن
عند الاجتماع یعنی جرم قمر فلکنده دوروبنده جرم شمسک تحتنه کلدکده قمر شمسله یوم مابیننده واقع اولور
نصف مظلمی بزه مواجه اولور و نصف آخری که مستنیردر شمسه مواجه اولور ✽ بو تقدیرجه بزه صورت قمر

کوره

کوره نمونه‌ات اولور صورتی بودر

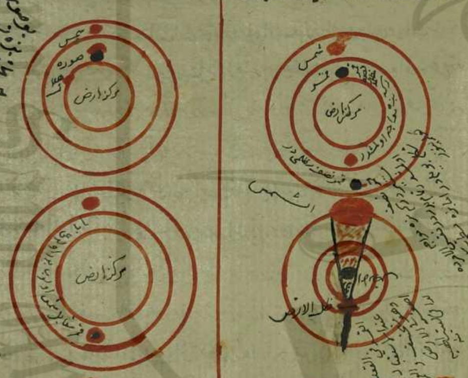

اما قمر شمسدن بعید اولسه یعنی صورتی موبوده تحت شمسدن زائل اولسه فلک شمسک اون ایکی جزوی
مقداری بو تقدیرجه نصف مستنیری بزه مائل اولوب صورت هلال حاصل اولور ✽ بعده تدریجله نوری
زیاده اولور حتی شمسه مقابل اولوب وجه مستنیری بزه محاذی اولوب بدر کامل اولور ✽ و کاه اولور که
ذکر اولنان اجتماع شمسک مرور ایتدیکی طریقده واقع اولور ✽ پس قمر شمسله بوم مابیننده حیلوله ایدر
شمسه کسوف واقع اولور ✽ و کاه اولور قمر شمسه استقبال ایدوب بدر اولدیغی زمانده شمسک مرور
ایتدیکی طریقده واقع اولور ✽ ایکیسنک مابیننه ارض حائل اولور ✽ ارضک ظلی قمرک شمسه مقابل اولان
وجهنه متصل اولوب وجه قمر ضوء شمسدن مستضیء اولمیوب ظلام اصلیسی اوزره قالوب اکا خسوف دیرلر
والله اعلم بحقیقة الحال واحکم **مسئله فی معرفة الارض و طبقاتها و حقیقة اللیل و النهار و حقیقة**
الشروق و الغروب اولا ثابتدر که ارض کرویة الشکلدر و کرویتی ارضده دائر بو مسئله عجیبه واحدر